

Krvavi kardinal

Zgodovinski roman

Kardinal je hotel poskusiti s silo. Najbrže ta Trencavel vendar še ni podnesel ugrabljenega pisma v Luvru, marveč čaka na jutri zjutraj. Najbrže ima ugrabljeno pismo pri sebi. Eji, če bi bilo tako! Kakšna osveta! Kako jih bo mučil vse skupaj! Vse, od Ane Avstrijske do vojvodinje Chevreuse! In vso ono gručo zarotnikov, kako jim bo zakuril, kako jih bil in tolkel! In tega Trencavela, kako bo on trpel v najnižji luknji Bastilje, predno pride na morišče!

Ob treh zjutraj prispe kriminalni upravnik, funkcionar, ki je odvisen od pariškega mestnega poveljnika. Mestni poveljnik sam ni docela zanesljiv kardinalist, baš isti dan je še bil na obedu pri Gastonu Anžovinskem, kraljevem bratu in hudem kardinalovem nasprotniku.

«Gospod,» pravi kardinal, «podajte se v ulico des Bons Enfants, v hišo Trencavela, učitelja borenja. Stanuje v svoji akademiji. Izvedel sem nočjo. Vzemite ga v imenu kralja, vodite ga v Bastiljo in skrbite, da bo na varnem. Preglejte vse v akademiji, vse pohištvo, mize, slike... Preiščite zidove, pode, zastore. Nekje je morda tajno skrivališče. Preobrnite vse žimnice, izkoplite čreva vsem nasonjačem, vzemite vse papirje, ki jih sploh najдете, brez izjeme vse... Vse to pod pečat in prinesite semkaj! Ne da bi jih čitali, seveda! Razumete! Za glavo gre!»

Kriminalni upravnik pozdravi vojaško in odide. Pri tem si poživljgava in oči mu sijajo veselja. Takšna naročila so zanj posebna slast, in pa... kardinalova naklonjenost, zaupanje, zaslužek, odlike... ej...

Okrog osme zjutraj se Montariol ooda na pot v akademijo. Trencavel

pa stopi k oknu in se ozira na vrt svoje oboževanke...

Ta hip ne misli niti na akademijo, niti na nočni spopad, niti na nič drugega, niti na to ne misli, da se ga je velikodušni kardinal spomnil, da se je zanj zanimal in mu poslal včeraj svojega častnika. Ne misli na bodočnost, sedaj misli le na ta vrt, na njega ulice, na belo klop in na njo, ki prihaja včasih semkaj sedet, na sveži hlad, posedat in premišljat. Na njo misli, na deklico neznanke, ki je lepša od najlepšega kipa v parku...

Ljubezen! Srce mu je polno, fantazija razgreta. Po žilah se mu pretaka tisti pomladni fluid, radi katerega so ozelenele vse rastline in se pomladila vsa priroda. Ljubezen, mladost, življenje, pomlad!

Naenkrat hrup, vrata se odpro s treskom, čez prag skoči Montariol, ves zasopel, prašen, povaljan, krvav, in hrope:

«Hudiča! Sto strel... Faloti!... Tolovaji!... Tem slabije zanjet!... Mslim, da sem dva upihnil ali tri, druge sem vsaj opraskal... lopovi! Ha, jaz...»

«Vaditelj!» ga strogo prekine Trencavel. «Molči pred mojstrom!»

Montariol razume, da se je prenagril. Zato požre očiček in se popravi v stojo, zravna se vojaško.

«Sedaj povej, prosim te, v primer-nem jeziku, kaj se je zgodilo!»

«Mojster, akademijo so zaprli!»

Trencavel sprejme ta udarec v sredo prsi, kakor sunek z mečem. Poble-di, le oči se zasvetlikajo.

«Akademijo... zapirajo?»

«Izpotali so jo... vse je prevrnje-no, raztrgano, uničeno!»

«Moja akademija uničena?»

«Da, od kraljevih vojakov! V ime-nu kralja!... Prišel sem in zapazil na vratih neke botre, ki so me gledali in šepetali: «Evo, to je eden teh zlo-čincev!» Pogledam skozi vrata v akademijo in kri mi šine v glavo. Ni-sem vedel, ali sanjam! «Evo ga!» kri-

či ta čas brič. Močje me prijeti, to-da... mene! Sunem, udarim, dva, tri. Potem se umaknem, po sredi sko-zi množico babnic... banda mi sle-di, jaz v beg, križem kražem mimo oglov in vrtov, čez plote in tako da-lje, da se jim umaknem in zabrišem sled. Uspelo je, in evo me, mojster, da vam javljam: Uničili so našo aka-demijo!»

Trencavel se trese. Mravljinici ga spreletavajo od glave do pete. Molči. Toda Montariol se kar zgane, ko vidi v njegovem obličju strašno jezo, ki si ne daje duška v kretanjah ali krikih, le v bliskih črnih plamtečih očih...

«Trencavel!» zamrmra.

«Molči!»

Po desetih minutah pa, ko se je ne-koliko pomiril, izbruhne njegov obup: «In vendar treba kaj storiti... V ime-nu kralja!... Dobro!... Poznam člo-veka, ki je močnejši od kralja!... Poiščem ga in mu povem... Ne gani se odtod, vaditelj!... On ve zame, za-nimal se je zame, k njemu pojdem... povem mu...»

Bled je, nekaj mrmra pred sebo, grabi za meč, si ga opaše, se odpravi.

«Kam, mojster?»

«H kardinalu!»

Nagla hoja, skoraj dir, nekoliko umiri Trencavela. Trg Royale je poln plemičev. Kardinalova palača, stop-njišče, predsobe, vse je nabito polno plemičev, straž, častnikov, musketir-jev, vohunov, uradnikov, dam, ško-fov, menihov, avanturistov. Trencav-el prekorači trg, se prerije skozi množico na stopnicah, prodre do predsobe, kjer ga ustavi.

«H kardinalu hočem.»

«Prosim za povabilno pismo»... se oglasi vratar.

Ljuto se Trencavel udari po čelu, škrtne z zobmi. Vratar pa prezirljivo: «Brez povabilnega pisma nimate vstopa.»

Trencavel drgeta. Plakal bi, če bi plač odgovarjal njegovemu tempera-

mentu. Kaj naj torej stori? Orize si ustnice, godrnja. Vratar ga gleda pre-senečen. Trencavel se obrne in odha-ja počasi, poraženo. Glava mu je prazna. Ta hip klikne drug vratar v množico:

«Je tukaj gospod baron de Saint-Priac?»

Trencavel odhaja mrmraje: «Ta bo torej vstopil, in še čakajo ga...»

Pred vratmi, na trgu, se Trencavel v zamišljenosti zadene v nekoga. Ta se obrne. Obleka mu je iz modre svil-e, rokavni našitki zlati, plašč sati-nast, škornji svetlo zglajeni.

«Hudiča, gospod nerodnej!» se je-zi lepo oblečeni gospod nekdo.

«Hudiča, gospod nebodigatreba!» se jezno obregne Trencavel. Ta trenutek se spoznata. Dvojni vzklík:

«Oho, Saint-Priac!»

«Hoj, Trencavel!»

Saint-Priac kar pobledi gneva in misli ta hip le na svoje lepe svilene trakove in na nojeva peresa.

«Vraga! Druga nespodobnost! Ne bom čakal do zvečer, takoj vam ho-čem porezati ušesa!»

«Tem bolje!» odgovori Trencavel, «oklofutal vas bom torej kar sedaj!»

In odideta skupaj, eden sopiha jeze, drugi si pa mane roke pri misli, da se bo tako najbolje iznebil srda in si zo-pet ohladil razburjeno kri. Prekorači-ta trg Royale, prideta do utrd in pod Bastiljo, ki se dviga na lev, kakor molčeca grožnja. Nikogar ni v bližini. Saint-Priac si sleče plašč, in trenutek pozneje se dotakneta meča nasprot-nikov.

Saint-Priac sune zapored, Trencav-el pa mu mirno pripoveduje:

«Gospod, če prosite oproščenja za svoje nespodobnosti včeraj in za svo-je napotje danes, pa vas pustim...»

«Gospod!» odgovori Saint-Priac, in obenem sune z dolgim izpadom, «tu-di če me na kolenih prosite oprošče-nja, bi vas ubil! Prestrezite to-le!»

«Sem žel!» odgovori Trencavel.

Jeklo udarja ob jeklo, sunki mečev, konice begajo kakor ognjen krog, in zopet udarja jeklo ob jeklo.

Zasopljen skoči Saint-Priac, prese-nečen, da je njegov nasprotnik še vedno živ, niti zadet! «Prestrezite ta-ga!»

«Zakaj ne? Pa še ti tega!» odseka Trencavel.

Saint-Priac je zadet sredi prs. Su-nek ga vrže na kolena. Učitelj bore-nja pa si obriše rezilo ob travo ter se zopet pokrije s klobukom. Potem pogleda premaganega nasprotnika, brez jeze ali zamere, in vidi, da se mu zapirajo veke. Nasmehlja se in pomisli:

«Mauluys se je motil. Ni mi prebo-del prs... Sicer je pa res, opasen nasprotnik je bil. Dvakrat mi je tenka predla, smrt sem gledal... Ubogi vrag. Dobro se je bil. Poglejmo no, ali sem ga nazadnje menda res ubil?» Poklekne k njemu, mu odgne suknjič nad prsi in pogleda rano. Pod suknji-čem tenko curlja rdeča kri... «Ni-sem ga... eh, nič hudega mu ne bo. No, tem bolje...»

Baš hoče zopet vstati, ko se mu roka pod suknjičem dotakne nekakšnega papirja, ki šumi. Vzame ga, odpre, pogleda: Saint-Priacovo avdi-jenčno vabilo!

Ranjenec pogleda ta hip, in strašna besnost ga skrivenci. Potem ga za-vest zopet mine.

Trencavel zopet gleda na pismo. Rokl se mu polahko treseta. Pogled mu je strm. Neka misel se mu poraja. Kakšna neki? Da vzame to pismo, in odide z njim h kardinalu na avdijen-co, pod Saint-Priacovim imenom... Eminenci bi se potem že opravičil, za-dobil bi si njegovo odpuščanje, vse bi mu razložil in si tako rešil svojo aka-demijo, ki je napadena bogvedi za-kaj! Vratarji ga ne poznajo. Najbrže ne poznajo niti Saint-Priaca... Misel je obešenjaška, rokovnjaška, ali... pogum velja. Treba je za vsako ceno priti h kardinalu in mu reči: Evo me, klical si me, zakaj? E, pa do-bro, rešite me torej, rešite mi akade-mijo!

(Dalje prihodnjč)

TISKOVNA ZADRUGA V LJUBLJANI, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte

priporoča svoje publikacije:

Zbirka „Slovenski pisatelji“.

- Josipa Jurčiča zbrani spisi.
I. in II. zvezek. Broš. Din 20.—; III. zvezek Din 30.—, po pošti Din 2.50 več.
Simona Jenka zbrani spisi. Uredil dr. J. Glonar.
Broš. Din 20.—, po pošti Din 2.50 več.
Dr. Iv. Tavčarja zbrani spisi. VI. zvezek.
Broš. Din 30.—, po pošti Din 2.50 več.
Stritarjeva antologija. Uredil dr. I. Prijatelj.
Broš. Din 15.—, po pošti Din 2.— več.
Levstikov zbrani spisi. Uredil dr. A. Žigon. — I. zv. (v tisku).
Fr. Maslja-Podlimbarskega zbrani spisi. I. zv. (v tisku).

Leposlovje.

- Fr. Milčinski, Droblj. Zbirka humoresk.
Broš. Din 15.—, vez. Din 20.—, po pošti Din 1.75 več.
Damir Feigel, Tik za fronto.
Broš. Din 15.—, vez. Din 20.—, po pošti Din 2.— več.
Ante Debeljak, Solnce in senca. Pesmi.
Broš. Din 7.—, vez. Din 12.—, po pošti Din 1.25 več.
Fr. Zbanič, Pesmi.
Broš. Din 12.—, vez. Din 17.—, po pošti Din 1.25 več.
Cankarjev zbornik. Uredil dr. J. Glonar.
Broš. Din 25.—, vez. Din 31.—, po pošti Din 2.— več.
Simon Jenko, Pesmi.
Broš. Din 7.—, vez. Din 12.—, po pošti Din 1.25 več.

Dramatični spisi.

- I. Pregelj, Azazel. Ž. loigra. (V tisku).
A. Novačan, Veleja.
Broš. Din 15.—, vez. Din 20.—, po pošti Din 1.75 več.
Dr. Iv. Lah, Noč na Hmeljniku.
Din 6.—, po pošti 75 p več.
Nušič, Navaden človek. Burka.
Din 6.—, po pošti 75 p več.
Štolba, Stari greh.
Din 7.—, po pošti 75 p več.
Petrovič, Ploha. (V tisku).
Ibsen-Mole, Gospa z morja.
Din 15.—, po pošti Din 1.50 več.

Zbirka „Prosveti in zabavi“.

- Igo Kaš. Dalmatinske povesti.
Broš. Din 6.—, vez. Din 11.—, po pošti Din 1.25 več.
Jos. Starč. Lisjakova hči. Povest.
Broš. Din 6.—, vez. Din 11.—, po pošti Din 1.25 več.
Dr. H. Dolenc, Izbrani spisi.
Broš. Din 8.—, vez. Din 13.—, po pošti Din 1.25 več.
J. Stritar, Sodniki.
Broš. Din 8.—, vez. Din 13.—, po pošti Din 1.25 več.

Zbirka Mladinskih spisov.

- Fr. Milčinski, Zgodbe Kraljeviča Marka.
Dr. I. Šorli, Cirimurec. Povest s slikami.
Broš. Din 16.—, vez. Din 21.—, po pošti Din 1.25 več.

Dobivajo se vse slovenske knjige. — Vse zbirke se nadaljujejo. Sprejemajo se stalni naročniki na vse publikacije ali samo na posamezne zbirke. Plačuje se lahko tudi v mesečnih obrokih.

- Fr. Milčinski, Tolovaj Mataj. II. natis.
Broš. Din 15.—, vez. Din 21.—, po pošti Din 1.50 več.
Čika Jova-Gradnik. Pisani oblaki.
Vez. Din 12.—, po pošti Din 1.— več.
Dr. I. Šorli, Bob in Tedi, dva neugnanca.
Broš. Din 10.—, vez. Din 15.—, po pošti Din 1.25 več.
Čika Jova Zmaj-Gradnik, Kalamandarija. Otroške posmi.
Vez. Din 10.—, po pošti Din 1.— več.
I. Waschtetova, Pravljice. Z barvastimi slikami.
Vez. Din 18.—, po pošti Din 1.25 več.

Zbirka Prevodne knjižnice.

- F. M. Dostojevskij, Besi. Roman v treh delih.
Broš. v dveh zvezkih Din 25.—, vez. Din 35.— v eni knjigi, po pošti Din 4.— več.
Edmond de Goucourt, Dekle Eliza.
Broš. Din 10.—, vez. Din 15.—, po pošti Din 1.25 več.
Mig. Cervantes, Tri novele.
Broš. Din 8.—, vez. Din 13.—, po pošti Din 1.25 več.
Anatole France, Pingvinski otok.
Broš. Din 15.—, vez. Din 21.—, po pošti Din 1.50 več.
Barbusse, Ogenj.
Broš. Din 25.—, vez. Din 32.—, po pošti Din 2.50 več.
Andrejev, Piat zvon.
Broš. Din 10.—, vez. Din 17.—, po pošti Din 1.50 več.
Strug, Jutri.
Broš. Din 10.—, vez. Din 15.—, po pošti Din 1.50 več.
Andrejev, Povest o sedmih obešenih.
Broš. Din 13.—, po pošti Din 1.50 več.
A. Čehov, Sosedje in druge novele.
Broš. Din 8.—, vez. Din 13.—, po pošti Din 1.25 več.
Sienkiewica, Z ognjem in mečem. Roman (v snopičih — do sedaj štiri snopiči).
Vsi skupaj s poštnino Din 30.—.

Shakespearjeva dramatična dela.

Prevel Otom Župančič.

- Sen kresne noči.
Broš. Din 12.—, vez. Din 17.—, po pošti Din 1.25 več.
Macbeth.
Broš. Din 12.—, vez. Din 17.—, po pošti Din 1.25 več.
Othello.
Broš. Din 19.—, vez. Din 24.—, po pošti Din 1.25 več.

„Pota in cilji“.

Zbirka poljudno-znanstvenih spisov.

- I. in II. zvezek: A. Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev.
I. del, vez. Din 10.—, II. del, vez. Din 18.—, po pošti Din 5.— več.
III. in IV. zvezek: Dr. Fr. Weber, Uvod v filozofijo.
Din 25.—, po pošti Din 2.— več.
VII. — IX. zvezek: Dr. Prijatelj, Predhodniki in idejni utemeljitelji ruskega realizma.
Din 30.—, po pošti Din 2.— več.

- X. zvezek: Stříbrný-Glonar, Simon Gregorič.
Broš. Din 12.—, vez. Din 15.—, po pošti Din 1.50 več.
XI. in XII. zvezek: Melik, Jugoslavija.
II. del. I. snopič Din 21.—, po pošti Din 1.50 več.

Zbirka političnih, gospodarskih in socialnih spisov.

- Dr. Bogdan Derž, Dojenček.
Broš. Din 6.—, po pošti 50 p več.
Št. Sagadin, Naš sadašnji ustavni položaj.
Broš. Din 6.—, po pošti Din 1.25 več.
Leonid Pitamic, Prave in revolucija.
Broš. Din 4.—, po pošti 50 p več.
Dokumenti o jadranskem vprašanju.
Broš. Din 6.—, po pošti Din 1.25 več.
Alb. Ogris, Borba za jugoslovansko državo.
Broš. Din 12.—, po pošti Din 1.25 več.
Vl. Čorović, Rasa in vera v srbski prošlosti.
Broš. Din 6.—, po pošti 50 p več.
Fr. Goršič, Socialna zaščita dece in mladine.
Din 12.—, po pošti Din 1.50 več.
Dr. J. Tičar, Boj nalezljivim boleznim.
Din 15.—, po pošti Din 1.50 več.
Hobhouse, Liberalizem.
Din 25.—, po pošti Din 1.50 več.

Razne brošure.

- Pokojnini-ko zavarovanje nameštencev.
S poštnino Din 15.—.
Tarifa za odvetnike in notarje.
Din 8.—, po pošti 80 p več.
Zakon o volitvi v občinska zastopstva.
Din 4.—, po pošti 50 p več.
Zakon o zavarovanju delavcev.
Din 8.—, po pošti Din 1.— več.
Zakon o zaščiti delavcev.
Din 6.—, po pošti 50 p več.
Zakon o zaščiti javne varnosti in reda.
Din 4.—, po pošti 50 p več.
Zakon o obči upravi.
Din 5.—, po pošti 75 p več.
Zakon o glavni kontroli.
Din 6.—, po pošti 50 p več.
Dr. I. Rutar, Zbirka vojaških zakonov SRS.
Broš. Din 10.—, po pošti 50 p več.
Fr. Heller, Prigode gospoda Collina. Roman.
Din 6.—.
Fr. Heller, Blagajna velikega vojvode. Broš. Roman.
Din 6.—.
Claude Farrère, Gusarji. Roman.
Din 12.—.
Bartošek, Moderna družba in cerkev.
Din 4.—, po pošti 50 p več.
Harry Sheff, Hči papeža. Roman.
Din 25.—, po pošti Din 2.— več.
Ljubljanski Zvon. Leposlovni list.
Letnik 1923. Din 90.—.

